

YOSHLARNI MA'NAVIYATINI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARBLIGI

Dalimova Saidaxon Amanillayevna

*ADTI, Psixiatriya, narkologiya, tibbiy psixologiya va
psixoterapiya kafedrası assistenti.*

Annotatsiya: Globallashuv davrida erkin fikrlaydigan, yuksak ma'naviyatli, mustaqil ish yurita oladigan, chet tillaridan yaxshi xabardor, yuqori texnologik tafakkurga ega bo'lgan, Vatan va xalq manfaatlarini o'z manfaatlaridan ustun qo'ya oladigan, kerak bo'lsa, Vatan uchun jonini fido qila oladigan yoshlarni tarbiyalashimiz shart.

Kalit so'zlar: ma'naviyat, jamiyat, yoshlar, texnologiya, madaniy qadriyatlar, bilim, tarbiya, milliy qadriyatlar, islohotlar, pedagoglar, salohiyat, oila.

Аннотация: В эпоху глобализации личность свободомыслящая, высокодуховная, умеющая работать самостоятельно, владеющая иностранными языками, имеющая высокий технологический склад ума, умеющая ставить интересы Родины и народа выше своих их собственные интересы, и, если необходимо, Мы должны воспитывать молодых людей, которые могут пожертвовать своей жизнью ради общего блага.

Ключевые слова: духовность, общество, молодежь, технологии, культурные ценности, знания, образование, национальные ценности, реформы, педагоги, потенциал, семья.

Abstract: In the era of globalization, we must educate young people who are free-thinking, highly spiritual, able to work independently, well-versed in foreign languages, have high technological thinking, who can put the interests of the Motherland and the people above their own interests, and, if necessary, sacrifice their lives for the Motherland.

Keywords: spirituality, society, youth, technology, cultural values, knowledge, education, national values, reforms, teachers, potential, family.

KIRISH

Shaxsning ma'naviy-ma'rifiy qadriyatlarini shakllantirishda oila birligi hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ma'naviy tarbiya shaxsiy rivojlanishning tarkibiy qismi sifatida insonning umumiy o'sishiga hissa qo'shadigan qadriyatlar, e'tiqodlar va amaliyotlarni tarbiyalashni o'z ichiga oladi. Oilada ma'naviy motivatsiyani keltirib chiqaradigan psixologik omillarni tushunish qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratish uchun juda muhimdir.

Oilaga xos an'analar, qadriyatlar, urf-odatlar bolaning komil shaxs bo'lib shakllanishida asos bo'ladi. Eng asosiysi, farzandlar oilaviy hayot maktabi orqali

jamiyat talablarini anglaydi, his etadi. Bu bejiz emas, albatta. Mamlakatimiz yoshlari bugun hayotimizning turli jabhalarida shijoat bilan faoliyat yuritishmoqda. Ular talaba va o'quvchi, ishchi hamda shifokor, pedagog va muhandis, ishbilarmon hamda tadbirkor. Yoshlar kompyuter texnikasi, internet texnologiyasi bir nechta chet tillarini mukammal egallab, rivojlangan davlatlarda tahsil olib jahon maydoniga chiqmoqdalar.

MUHOKAMA

O'zbekistonning kelajakda buyuk davlat bo'lishi uchun yuqori bilim va malakali mutaxassis kadrlarni tarbiyalab yetishtirish taqozo etiladi. Hozirda bunday ulkan vazifani sharaf bilan bajaradigan, zamonaviy va jahonning eng ilg'or ta'lim texnologiyalari bilan qurollangan pedagog kadrlarga bo'lgan ehtiyoj kundan-kunga ortib bormoqda. Yoshlarning jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy islohotlarni amalga oshirish jarayonlarida faol qatnashuvini rag'batlantirish, ularning ma'naviy-axloqiy, g'oyaviy-nazariy salohiyatlarini o'stirish uchun zarur sharoitlar yaratib berish, yoshlarning ma'naviy ruhiyatining shakllanishi va rivojlanishi qonuniyatlarini o'rganish hamda tadqiq etish asosida yoshlarga doir siyosatni amalga oshirish hozirgi kunda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Eng yuksak milliy qadriyatlar va sifatlarni tarbiyalash, umuminsoniy qadriyatlarni inobatga olgan holda O'zbekiston Respublikasi fuqarosining milliy o'z-o'zini anglashni rivojlantirish, kasbiy mahoratga intilish, mehnatga va uzluksiz ravishda malakasini o'stirib borishga undovchi sifatlarni qaror toptirish, oilaviy hayotga tayyorlash, ota-ona va qondosh-qarindoshlar, oila oldida ma'suliyat va javobgarlik hissini tarbiyalash kasbi masalalar o'z ifodasini topgan.

Va shu qatorda yoshlar siyosatining dolzarbligi ham mavjud:

Ochiqlik va shaffoflik;

yoshlarning bevosita ishtiroki;

yoshlar tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish;

ma'naviy, axloqiy va madaniy qadriyatlarning ustuvorligi;

ma'naviy me'zonlarga e'tibor qaratilganligi;

yoshlarning kamsitilishiga yo'l qo'yilmasligi;

jamiyat hayotidagi ma'naviy o'zgarishlarda oldingi saflarda bo'lishi;

ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy sohalardagi islohotlarni amalga oshirishda faol ishtiroki va hokazo;

Mulohaza uchun ta'kidlash mumkin-ki, yoshlarning ijtimoiy-ma'rifiy savodxonligini oshirishda ommaviy axborot vositalarining o'rni beqiyos. Ularda turli xil ko'rsatuvlar tashkil etib borish, dunyoda ro'y berayotgan ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar haqidagi fikrlarini o'rganish, tahlil qilish orqali yoshlarda tafakkurni to'g'ri yo'naltirib borishning eng samarali yo'li hisoblanadi. Bunda yoshlar internetdan foydalanishda, rasmiy va ishonchli saytlardan ko'proq foydalanishlari maqsadga muvofiq.

Hozirda ijobiy axborot bilan bir qatorda, salbiy axborotni yoshlar ongiga singdirishning usul va vositalari aynan internet orqali amalga oshirila boshlandi. Buning oldini olishning birgina yo'li bor, bu – keng tafakkur, yuksak bilim va tarbiyali bo'lishdir. Bugungi kunda o'quvchilarning huquqiy madaniyatini shakllantirish, ularni turli oqimlardan himoya qilish, internet tarmog'i orqali kirib kelayotgan turli xil axborot xurujlaridan ogoh etish asosiy vazifaga aylanib ulgurdi. Media madaniyatiga ega bo'lib borish ma'naviy qadriyatlar va axloq normalarini o'zlashtirish asosida insonlarning bir-biriga, oilasiga, jamoasiga, Vataniga va butun insoniyat taqdiriga insonparvarlik munosabatlarini namoyon qiladi va jamiyat taraqqiyotiga ijobiy ta'sirini ko'rsatadi. Qaysi jamiyatda ilmsizlik, jaholat mavjud bo'lsa, u yerda muqaddas qadriyatlar zavol topadi, odamiylikning mazmun-mohiyatiga putur yetkazadi. Oqibatda bu jamiyat tanazzulga yuz tutadi. Shunday ekan, har bir odam, fursatni g'animat bilib, barkamol avlod tarbiyasi yo'lida ter to'kmoqligi hayotiy zaruratdir.

XULOSA

Ma'naviyat – insonni ruhan poklanish, qalban ulg'ayishga chorlaydigan, odamning ichki dunyosi, irodasini baquvvat, iymon-e'tiqodini butun qiladigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuch, uning barcha qarashlarining mezonidir. Ma'naviyatni tushunish, anglash uchun avvalo insonni tushunish, anglash kerak. Ma'naviyat insonning ongu shuuriga yillar davomida ona suti, oila tarbiyasi, ajdodlar o'giti, Vatan tuyg'usi, hayotning ba'zida achchiq, ba'zida quvonchli saboqlari bilan qatra-qatra bo'lib singib boradi. Ayniqsa, tabiatga, odamlarga yaqinlik, doimo yaxshilikni o'ylab yashash, halol mehnat qilish, dunyoning tengsiz ne'mat-u va go'zalliklaridan bahramand bo'lish ma'naviyatiga ruhiy ozuqa beradi, uni yanada kuchaytiradi.

ADABIYOTLAR:

1. Tarbiya [Matn] : 10-sinf darskik T.: 2021.
2. Toshkent:. << Yangi poligraf servis>>, 2017. – 144 b.
3. T.:”Yuksak Ma'naviyat Yengilmas Kuch” – Islom Karimov.
- 4, Оила психологияси: Дарслик. Педагогика олийгоҳлари талабалари учун В.М.Каримова. – Т.: 2007. 22–б.
5. Каримова В. Оилавий ҳаёт психологияси:Ўқув қўлланма. – Т.: 2006.–142 б.